Merkez bankası işbirliği ve inovasyon merkezleri

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

EMEAP ve Asya Tahvil Fonları

Doğu Asya ve Pasifik merkez bankaları, 1991'de kurulan Doğu Asya-Pasifik Merkez Bankaları Yöneticiler Toplantısı (EMEAP) aracılığıyla işbirliği yapar. EMEAP on bir ekonominin merkez bankalarından oluşur: Avustralya, Çin, Hong Kong, Endonezya, Japonya, Kore, Malezya, Yeni Zelanda, Filipinler, Singapur ve Tayland. EMEAP'in APEC veya AMRO'nunki gibi kalıcı bir sekretaryası yoktur. Başkanlar ve yardımcıları düzeyindeki toplantılar ile ödemeler ve piyasa altyapıları, finansal piyasalar ve bankacılık denetimi alanlarındaki çalışma grupları aracılığıyla çalışır. 2007'de kurulan Parasal ve Finansal İstikrar Komitesi, bölgeyi izleme ve krizlere hazırlanma faaliyetlerini güçlendirir.[1]

En somut başarısı tahvil piyasalarıyla ilgiliydi. 1997 krizinden sonra merkez bankaları, bölgenin tasarruflarının büyük ölçüde ABD doları cinsinden varlıklara aktığını, şirketlerinin ise yabancı bankalardan dolar cinsinden borçlandığını fark etti. Krizi bu denli yıkıcı kılan bu çifte uyumsuzluktu. EMEAP buna Asya Tahvil Fonu (ABF) ile yanıt verdi. Haziran 2003'te başlatılan ilk aşama, üyelerin rezervlerinin bir kısmını Asya ülkelerinin hükümetlerince ihraç edilen dolar

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

cinsinden tahvillere yatırdı. Aralık 2004'te açıklanan ikinci aşama yatırımları yerel para birimi cinsinden tahvillere genişletti.[2] İkinci aşama, özel yatırımcılara açık endeks fonlarını da içeriyordu. Bunlardan biri Singapur'da borsaya kote edildi.[3]

SEACEN ve BIS

Singapur ayrıca 1966'da merkez bankası başkanlarının yıllık toplantısı olarak başlayan ve kurucu üyeleri arasında yer aldığı Güneydoğu Asya Merkez Bankaları (SEACEN) grubuna da üyedir. Grup 1982'de Kuala Lumpur'da çalışan bir araştırma ve eğitim merkezi kurdu.[4] Bölgesel iş bölümü burada görünür hâle gelir. Kuala Lumpur Güneydoğu Asya için merkez bankası eğitimine, Singapur ASEAN+3 için makroekonomik gözetime, Manila ise Asya Kalkınma Bankası'na ev sahipliği yapar.

Küresel düzeyde Singapur, Aralık 1996'da Uluslararası Ödemeler Bankası'na (BIS) üye oldu.[5] BIS'in üyeleri bugün 63 ülke ve bölgenin merkez bankalarıdır. BIS 1998'de Asya ve Pasifik Temsilcilik Ofisi'ni Hong Kong'da açtı. Bu tercih, Hong Kong'un o dönemde bölgenin para ve döviz piyasalarındaki rolünü yansıtıyordu.[6] MAS, aralarında Basel Komitesi, Ödemeler ve Piyasa Altyapıları Komitesi ve Küresel Finansal Sistem Komitesi'nin bulunduğu BIS bünyesindeki komitelere katılır. Ocak 2017'den Ocak 2023'e kadar MAS Genel Müdür Yardımcısı Jacqueline Loh, merkez bankalarının finansal piyasalardaki gelişmeler hakkında görüş alışverişinde bulunduğu forum olan Piyasalar Komitesi'ne başkanlık etti. Halefi, görev süresi Mart 2026'da uzatılan New York Federal Rezerv Bankası'ndan John Williams'tır.[7]

Yaygın bir yanılgı

Uluslararası Ödemeler Bankası'nın Asya faaliyetlerini Singapur'dan yürüttüğü bazen varsayılır. BIS Asya ve Pasifik Temsilcilik Ofisi 1998'den beri Hong Kong'dadır, bankanın kendi merkezi ise Basel'dedir. Singapur'un ev sahipliği yaptığı, 2019'da açılan ve merkez bankalarıyla birlikte teknik prototipler geliştiren BIS Innovation Hub merkezlerinden biridir. Bu ayrım, para politikası veya denetim konularında BIS ile temas kurmak isteyen herkes için önemlidir. Bu konular Basel ve Hong Kong üzerinden yürür.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Singapur'daki BIS Innovation Hub Merkezi

BIS, merkez bankalarına finansal teknoloji için ortak bir laboratuvar sunmak amacıyla Innovation Hub'ı kurdu. İlk merkezler 2019'da Hong Kong, Singapur ve İsviçre'de açıldı. Hub'ın bugün yedi yerde ekibi bulunur: Frankfurt ve Paris, Hong Kong, Londra, Singapur, Stockholm, İsviçre ve Toronto. Singapur merkezi denetim teknolojisine (suptech), düzenleyici teknolojiye (regtech), merkez bankası dijital paralarına ve yeni nesil finansal piyasa altyapılarına odaklanır.[8]

Bu üç şehrin seçimi tesadüf değildi. Her biri güçlü bir merkez bankasını, canlı bir teknoloji ortamını ve deney yapmaya istekli bir finans merkezini bir araya getiriyordu. MAS, Project Ubin kapsamında dağıtık defterlerle kendi deneylerini zaten yürütmüş ve Singapur'u finansal inovasyon için bir test alanı olarak konumlandırmıştı (bkz. K.I. Bölüm). BIS merkezi, MAS'ın tek bir otoritenin tek başına yürütemeyeceği projelerde diğer merkez bankalarıyla çalışmasına olanak verdi.

Dunbar ve Mandala

İki proje yöntemi gösterir. Eylül 2021'de duyurulan Project Dunbar, Avustralya Merkez Bankası'nı (Reserve Bank of Australia), Malezya Merkez Bankası'nı (Bank Negara Malaysia), MAS'ı ve Güney Afrika Merkez Bankası'nı bir araya getirerek birden fazla merkez bankası dijital parasıyla uluslararası ödemelerin takası için ortak bir platformu test etti. Projenin Mart 2022 tarihli raporu iki prototipi anlattı ve ortak bir çoklu CBDC platformunun teknik olarak uygulanabilir olduğu sonucuna vardı.[9]

Singapur merkezi tarafından yürütülen Project Mandala, şehirdeki her bankanın aşina olduğu bir sorunu ele alır: sermaye hareketleri, yabancı yatırım ve raporlamaya ilişkin farklı ulusal kurallara uymanın maliyeti. Proje, ülkeye özgü politika ve düzenleyici gerekliliklerin ortak bir protokole kodlanıp kodlanamayacağını araştırır. Böylece uyum kontrolleri, sınır ötesi bir işlem gerçekleştirilirken otomatik olarak

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

yapılabilir. Ortakları arasında Avustralya, Fransa, Hindistan, Kuveyt, Malezya, Filipinler ve Singapur merkez bankaları bulunur. Ekim 2024'te bir nihai rapor yayımlandı, Kasım 2025'te ise ikinci bir aşama duyuruldu.[10]

Project Nexus ve Nexus Global Payments

Bugüne kadarki en etkili proje Nexus'tur. Amacı farklı ülkelerin yurt içi anlık ödeme sistemlerini birbirine bağlamaktır. Böylece bir ülkede cep telefonundan gönderilen bir ödeme, başka bir ülkedeki alıcıya saniyeler içinde ve düşük maliyetle ulaşabilir. Singapur merkezi projeye 2022'de merkez bankası ortaklarıyla başladı. Temmuz 2024'te bir sistem ve yönetişim çerçevesi, bir ticari model ve bir teknoloji planı ortaya koydu.

2025'te Hindistan, Malezya, Filipinler, Singapur ve Tayland merkez bankaları, sistemi canlı işletime geçirmek üzere Singapur'da kurulmuş kâr amacı gütmeyen bir kuruluş olan Nexus Global Payments'ı (NGP) kurdu. Bunun üzerine BIS projeyi yeni kuruluşa devretti. Endonezya 2026'da altıncı ülke olarak katıldı.[11] Laboratuvardan işleyen bir kuruluşa uzanan bu yol, bir inovasyon merkezinin bir finans merkezine neler katabileceğini gösterir. Uluslararası bir kuruluşun Singapur'da geliştirdiği bir prototip, Güney ve Güneydoğu Asya'nın anlık ödeme sistemlerini birbirine bağlamak üzere tasarlanmış ve şehirden işletilen bir ödeme altyapısı parçasına dönüştü.

Bir araç olarak bir araya getirme

Singapur bu kurumsal varlıklara kendine ait bir bir araya getirme işlevi ekledi. Ağustos 2021'de MAS, finansal teknoloji konusunda kamu ve özel sektör arasında diyaloğu teşvik etmeyi amaçlayan kâr amacı gütmeyen bir kuruluş olan Elevandi'yi kurdu. Ekim 2024'te MAS, Elevandi'nin yerini MAS ve diğer ortaklarla birlikte Singapore FinTech Festival'i düzenleyen Global Finance & Technology Network'ün (GFTN) alacağını açıkladı.[12] Ağ, küresel bir kitleye hitap eden ulusal bir yapıdır. Singapur'un uluslararası kuruluşlara ev sahipliğini, benzer işlevler gören kendi tasarladığı kurumlarla nasıl birleştirdiğini gösterir: düzenleyicileri, merkez bankalarını ve şirketleri şehirde bir araya getirmek.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Notlar

1. EMEAP, “About EMEAP” (emeap.org, Erişim tarihi: Kasım 2026): “EMEAP was established in 1991.”; EMEAP, “About EMEAP” (emeap.org, Erişim tarihi: Kasım 2026): “It comprises the central banks of eleven economies”; bunlar Avustralya, Çin, Hong Kong, Endonezya, Japonya, Kore, Malezya, Yeni Zelanda, Filipinler, Singapur ve Tayland olarak sıralanır; EMEAP, “About EMEAP” (emeap.org, Erişim tarihi: Kasım 2026): “the Monetary and Financial Stability Committee was established in 2007”; ödemeler ve piyasa altyapıları (WGPMI), finansal piyasalar (WGFM) ve bankacılık denetimi (WGBS) çalışma grupları. ↩
2. EMEAP, “About EMEAP” (emeap.org, Erişim tarihi: Kasım 2026): “In June 2003, EMEAP launched the first stage of ABF (ABF1)”; üyeler “announced the launch of the second stage of ABF (ABF2) in December 2004”. ↩
3. Singapur Borsası’nda ve Hong Kong borsasında kote olan ABF Pan Asia Bond Index Fund ile ABF1’in (yaklaşık 1 milyar ABD doları) ve ABF2’nin (yaklaşık 2 milyar ABD doları) büyüklüğü için EMEAP’in 2 Haziran 2003 ve 16 Aralık 2004 tarihli basın bültenlerine bkz. (emeap.org). ↩
4. Singapur Para Otoritesi, “International Cooperation” (mas.gov.sg, Erişim tarihi: Kasım 2026): “SEACEN started in 1966 as an annual meeting of the central bank governors, of which Singapore was a founding member”; “In 1982, SEACEN established the SEACEN Research and Training Centre”. ↩
5. Singapur Para Otoritesi, “International Cooperation” (mas.gov.sg, Erişim tarihi: Kasım 2026): “Singapore became a member of the BIS in December 1996”. ↩
6. Wikipedia, “Bank for International Settlements” (Erişim tarihi: Kasım 2026): “The BIS members are central banks of 63 jurisdictions”; “In 1998, the BIS opened a Representative Office for Asia and the Pacific in the Hong Kong SAR.” ↩
7. Uluslararası Ödemeler Bankası, basın bülteni “Jacqueline Loh appointed new Chair of the Markets Committee”, 8 Kasım 2016: atama “a term of three years

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

starting in mid-January 2017" için yapıldı; Uluslararası Ödemeler Bankası, basın bülteni "BIS extends term for John Williams as Chair of the Markets Committee", 27 Mart 2026: ikinci üç yıllık dönem; ilk ataması Ocak 2023'te, Singapur Para Otoritesi Genel Müdür Yardımcısı Jacqueline Loh'un halefi olarak yapıldı. MAS'ın "International Cooperation" sayfası (mas.gov.sg, Erişim tarihi: Kasım 2026) hâlâ "MAS also chairs the Market Committee" ifadesine yer verir; bu ifade güncelliğini yitirmiştir. ↩

8. Uluslararası Ödemeler Bankası, "About the BIS Innovation Hub" (bis.org, Erişim tarihi: Kasım 2026): "The BIS Innovation Hub Centre in Singapore was established in 2019"; Hong Kong ÖİB merkezi "was established in 2019"; İsviçre Merkezi "established in 2019, is one of the founding Innovation Hub centres"; Uluslararası Ödemeler Bankası, "About the BIS Innovation Hub" (bis.org, Erişim tarihi: Kasım 2026): "We have multidisciplinary teams located in Frankfurt/Paris, Hong Kong SAR, London", "Singapore, Stockholm, Switzerland and Toronto"; Uluslararası Ödemeler Bankası, "Singapore Centre" (bis.org, Erişim tarihi: Kasım 2026): odak alanları "suptech, regtech, CBDC and next-generation Financial Market Infrastructures (FMIs)"; Meena Chandra vekâleten başkandır. ↩

9. Uluslararası Ödemeler Bankası, "Project Dunbar" (bis.org, Erişim tarihi: Kasım 2026): katılımcılar Avustralya Merkez Bankası, Malezya Merkez Bankası, Singapur Para Otoritesi ve Güney Afrika Merkez Bankası; 2 Eylül 2021 tarihli basın duyurusu; 22 Mart 2022 tarihli rapor; "The prototypes proved the technical feasibility of implementing a shared multi-CBDC platform". ↩

10. Uluslararası Ödemeler Bankası, "Project Mandala" (bis.org, Erişim tarihi: Kasım 2026): Singapur Merkezi tarafından yürütülür; ortaklar Avustralya Merkez Bankası, Fransa Merkez Bankası, Hindistan Merkez Bankası, Kuveyt Merkez Bankası, Malezya Merkez Bankası, Bangko Sentral ng Pilipinas ve Singapur Para Otoritesi; proje "explores the feasibility of encoding jurisdiction-specific policy and regulatory requirements into a common protocol"; nihai rapor Ekim 2024; 2. aşama Kasım 2025'te duyuruldu. ↩

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

11. Uluslararası Ödemeler Bankası, “Project Nexus” (bis.org, Erişim tarihi: Kasım 2026): “The BIS Innovation Hub Singapore Centre commenced the project in 2022 with central bank partners”; Temmuz 2024’te proje “a comprehensive scheme and governance framework, commercial model and technology blueprint” ortaya koydu; Nexus Global Payments Hindistan, Endonezya, Malezya, Filipinler, Singapur ve Tayland merkez bankaları tarafından oluşturuldu ve 2025’te kuruldu; BIS projeyi NGP’ye devretti; Nexus Global Payments, “About” (nexusglobalpayments.org, Erişim tarihi: Kasım 2026): “NGP is a not-for-profit organisation incorporated in Singapore”; “NGP was established in 2025 by the central banks of India, Malaysia, the Philippines, Singapore, and Thailand”; “In 2026, Indonesia officially joined as the sixth country in the network.” BIS sayfası Endonezya’yı kurucular arasında sayar. ↩
12. Wikipedia, “Global Finance & Technology Network” (Erişim tarihi: Kasım 2026): Elevandi “established by the Monetary Authority of Singapore in August 2021 as a nonprofit organisation”; “In October 2024, MAS announced the creation of the Global Finance & Technology Network to succeed Elevandi”; “GFTN is one of the organisers of the Singapore FinTech Festival”. ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.